

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Compendium Totius Tractatus De S. Matrimonij
Sacramento R. P. Thomæ Sanches E Soc. Iesv**

Sánchez, Tomás

Coloniæ Agrippinæ, 1624

12. Clausula.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41559

bus, *lib. 3. disput. 4. numer. 2. 4. 5. 6. & 7.*

Clausula.

1 Clausula generalis posita post casus requirentes speciale mandatum, continet alios similes, non autem longè maiores expressis, *lib. 2. disp. 11. nu. 3.* Item clausula in fine posita comprehendit omnia præcedentia, *lib. 3. disp. 7. nu. 17.*

2 Clausula tuo iudicio, prudentiæ, conscientiæ, vel vt tibi videbitur, non requirit iudiciale cognitionem causæ, nec testes iurantes, *lib. 3. disp. 8. n. 4. & 5.* Et commissa re arduâ censerur electa industria personæ, quando determinatur persona; secus quando indeterminatè committitur præsentibus & futuris, *lib. 3. disp. 7. nu. 20.*

3 Clausula posita in principio, medio, vel fine dispositionis, refertur ad omnia in ea contenta, quando omnium præcedentium est eadem ratio, *lib. 6. disp. 22. n. 19. & lib. 8. disp. 16. n. 11. & l. 10. disp. 15. n. 15.*

4 Clausula posita ad executionem contractus, non mutat, nec auget eius naturam, *lib. 6. disp. 29. n. 9.* Item clausula posita in vno paragrapho, vel versiculo, non refertur ad aliud, *lib. 7. disp. 108. nu. 3.* Item clausula rescriptorum non censerur in dubio iuri tertij derogare. *lib. 8. disp. 7. nu. 6.* Item clausula; non obstante, in literis dispensationis apposita, non reddit gratiam validam, nec auget illam, supplens qualitates non expressas, *l. 8. disp. 24. nu. 5.*

5 Clau-

5 Clausula. Dummodo mulier rapta non sit, intelligitur de raptu ad finem contrahendi matrimonium, etiamsi raptus contingat post Pontificis dispensationem, & ante expeditionem ordinarij, *lib. 8. disp. 25. nu. 17. & 18.* Et clausulae solitae de stylo curiae apponi, censentur appositae, quamvis non exprimantur, *lib. 8. disp. 25. nu. 19.*

6 Clausula. Dummodo non spe facilioris dispensationis copula habita sit, verificatur, quando alter coniux solum illam spem concepit, nec est necesse mentionem illius facere, *lib. 8. disp. nu. 31.*

7 Clausula dispensationis in foro conscientiae, discreto viro Doctore confessori ex approbato ab Ordinario, intelligitur de approbato ab Episcopo, & cum limitatione personarum, scilicet ad audiendas virorum confessiones ratione aetatis, quamvis sit indoctus Doctor ille requisitus ad expediendas bullas, *lib. 8. disp. 34. n. 15. 16. & 17.*

8 Clausulae dispensationis fori conscientiae continentis causam periculi incontinentiae, ut verificentur, non sufficit quodcumque periculum lapsus, vel quaecumque carnis tentationes, sed requiritur frequens lapsus maximo cum periculo, *lib. 8. disp. 34. n. 19.*

9 Clausula dispensationis fori conscientiae praecipiens confessori examinationem veritatis precum, intelligitur de examine sine testibus, sed ipso solo, cum quo dispensandum, exami-

examinato, cuius dicto standum est, nisi confessario contrarium constet extra confessionem. Et hæ dispensationes non sunt præsentandæ Ordinario iuxta Concil. Trident. Item examen non requiritur, quando res est notoria, licet sit ipsi soli dispensaturo, *lib. 8. disp. 34. à num. 21 usque ad 24.* Vtrum verò maneat dispensatio valida, quando confessarius sine examinatione, & sine scientia veritatis causæ allegatæ dispensationem executioni mandat? Negat Doct. licet causa allegata sit vera, *ibid. nu. 26.*

10 Clausula continens monita, & consilia danda à confessore, non inducit formam, & conditionem, & eorum ommissio non vitiat dispensationem, *lib. 8. disp. 34. nu. 27.*

11 Sensus clausulæ iubentis absoluerè à mutatione propositi pro hac vice, & pro forma consueta Ecclesiæ, iniuncta pœnitentiâ salutari, est hic. Si fortè is, cum quo dispensandum in voto, tibi violationem eius fallus fuerit, absolue eum hæc vice in forma Ecclesiæ consueta, iniunctâ ei pœnitentiâ salutari. Quæ clausula absolutionis non ponitur vt conditio necessaria, sed conditionaliter, vnde non est necessaria ad has dispensationes expediendas confessio eius, cum quo dispensandum, siue per Doctorem, siue per religiosos virtute priuilegij, *l. 8. disp. 34. n. 28. 29. & 30.*

12 Clausula continens opera, in quæ confessor debet commutare, vel votum castitatis, vel re-

vel religionis, ita præcisè exigit illa, vt nulum arbitrium relinquatur mutandi, aut temperandi confessori quoad aliquas cōfessiones faciendas, & aliqua opera perpetua, inter quæ sunt aliqua quotidie exercenda, & tenetur cōfessarius iniungere hæc: tamen quantitas & electio horum operum relinquatur arbitrio cōfessoris. Item imponere confessionem mensuram & non frequentiore; & potest satisfieri huic confessioni mensuræ, si quocumque die, singulis mensibus fiat, & si mensis transeat sine confessione, non tenetur illam supplere alio mense, & satisfacit mensi, quo incidit præceptum confitendi unicâ confessione. Non tamen satisfacit confessioni, ad quam ex voto, vel pœnitentia tenetur, nec confessarius hanc imponere potest, nec potest ad libitum hæc taxare, sed secundum regulas prudentiæ, causas iustas perpendendo regi debet, vt decernat, quod spiritali pœnitentis saluti expedientius fore iudicârit, quod semper attendendum, imponens onus eius fragilitati accommodatum, attentis eius viribus, & corporis, & spiritalibus, *lib. 8. disp. 34. nu. 33. vsque ad 40.*

13 Opera pœnitentiæ, in quæ confessor commutare debet, sunt sequentiâ. Aliqua die in vnaquaque hebdomada à carne abstinere, vel ieiunare, vel cilicio, verberibusq; semel in ea carnē affligere. Opera pœnitentiæ voti religionis sunt; Recitare quotidie Litanias, Psal.
pœni-

pœnitentiales, quinquies orationem Dominicanam, & toties Angelicam loco horarum canonicarum. Opera pietatis pro voto castitatis sunt; Recitare quinquies quotidie orationem Dominicam, & Angelicam pro purgatorij animabus, vel peccato mortali infectis. Item erogare quotidie elemosynam, aut aliud quoduis ex quatuordecim misericordiae operibus quotidie exercere, & poterit ex istis eligere, quod sibi placuerit. Et confessor tenetur dilaniare literas. Et, si postquam parti fuerint restitutæ, dilanientur, aut comburantur, valet ex tunc dispensatio, vel si omninò amittantur sine recuperandi spe, & si apud partem manserint, non frustratur dispensatio suo valore, sed nil prorsus suffragantur in foro externo. Et quando dispensatur, ut in eatur matrimonium, legitimando prolem suscipiendam in foro conscientiae, talis proles verè est legitima quoad spiritualia & temporalia, solo in foro conscientiae, etiam si nullam faciat mentionem legitimationis, & non est irregularis, sed capax ordinum, & beneficij in dicto foro, & potest succedere utrique parenti, & uterque parens ipsi. Secus dicendum in foro externo, quando uterque parens fuit conscius illius impedimenti, cum quo virtute dispensationis contraxit, quãdo autem alter prorsus ignarus fuit huius impedimenti, & bona fide contraxit, proles erit quoad omnia legitima in utroque foro. *lib. 8. disp. 34. à num. 41. vsq; ad 50.*

14 Clausula appolita ad contrahendū matrimonium, vel instaurandum irritum ratione impedimenti occulti sc. (Dummodò impedimentum sit occultum) intelligitur de occulto, quod distinguitur contra publicum, quamuis res ipsa publicè constet, & non sit publica quatenus impedimentum. Secus dicendum, quando sit publicà quatenus impedimentum, scilicet in ciuitate, vel saltem in maiori parte viciniae, monasterij, vel parochiae, saltem apud decem personas, vel quando ad forum contentiosum deductum est. Erit tamen occultum, si reus absolutus sit omninò etiam falsis testibus requisitis, licèt interueniente semiprobatone, siue res iustè, siue iniustè sit delata in iudicium, & nil parti intimatum sit, *lib. 8. disp. 34. à numer. 55. vsque ad 58.*

15 Clausula appolita in dispensatione in foro conscientiae, ad matrimonium irritum instaurandum, continens, vt contrahentes experiantur prius, an possint continenter cohabitare, vel tanquam frater, & soror? Existimat Doctor, ad hanc experientiam non esse obligandos in his casibus, sed statim cum illis dispensandum, nisi adsit spes, vt illa sit alicuius utilitatis, quòd raro continget, considerata fragilitate hominum, & quando præcipitur, vt coniux ignarus certior fiat de consensu nullitate, non est clausula inducens conditionem, & formam, sed instructionem, *lib. 8. di. 34 n. 60. & 61.*

26 Clau-

16 Clausula (Gratis vbique) in dispensatione fori conscientiae posita, denotat nil pro illa exigi, nec per viam compositionis, nec Summus Pœnitentiarius potest aliquid accipere in signum gratitudinis, nec potest exigi compositio, quæ in foro externo soluenda erat, quando in dispensatione fori externi qualitas aliqua tacita est, *l. 8. disp. 34. nu. 64.*

17 Clausula retinens dotem viro, vel alio supplendam, verificatur, quando dos foeminae augetur, ita vt augmentum illud cū dote foeminae simul dotem constituat sufficientē iuxta illius qualitatem, siue ipse eam ducat, siue alius dotem augeat, & Ordinarius teneretur examinare diligenter huius causæ veritatem, vt augmentum promittens sit illo soluendo, & facere, quo scriptura publica promittat, muliere acceptante, & aduertat, non obstare quantitati huic promittendæ, quod sit in præiudicium filiorum, quos habeat ex alio matrimonio, *lib. 8. disp. 35. nu. 6. & 7.*

18 Clausula retinens expediendam esse gratis dispensationem fori externi sub excommunicatione latae sententiæ, non intelligitur de stipendio aut præmio laboris iure, vel consuetudine debitum, quod communiter non corrumpit iudicem, nec eum à recto desistere obligat. Et delegatus ad exequendam dispensationem, non potest recipere esculenta, & poculenta, quæ paucis diebus consumi possunt, permilla iudicib. delegatis. Et licet iudex de-
lega-

legatus ad lites, teneatur munera recepta cōtra prohibitionem restituere, officialis expediens bullas non tenetur ad restitutionē munerum sponte oblatorum, licet delinquat cōtra prohibitionem: & finita delegatione, accipiens munera, non incurret excommunicationem, *l. 8. disp. 25. à nu. 9. vsque ad 14.*

19 Clausula apposita Ordinario, vt examinet veritatem precum, non requirit ab Ordinario tactam cognitionem causæ iudicialem, sed solum sufficit informatio absq; figura iudicij, & nulla erit necessaria, quando constat, veritatem causæ esse notoriam, tamen dispensans ignarus veritatis, non tenet dispensatio, quamuis preces sint veræ, *l. 8. disp. 35. n. 15. & 16*

20 Clausula. Non obstantibus quibuscunq; ordinationibus Apostolicis. Vtrū deroget Decreto Concilij circa gradus consanguinitatis & affinitatis prohibitos, cum requiratur specifica mentio Concilij, quæ hic non inuenitur? Affirmat Doctor, dicens hanc regulam matrimonij faciendi fallere: quando Papa dispensat in speciali, & certo casu, contra Concilij generalis prohibitionem, *libr. 8. disput. 35. num. 17.*

21 Clausula iubens, vt matrimonium celebretur iuxta formam Concil. Tridentin. non continet dispensationem omnino consummatam. Et dispensante Ordinario, dummodo præmittantur denuntiationes, valet matrimonium, illis non præmissis. Et quando dispensa-

pensatur in foro externo, ut matrimonium irritum iterum ineatur, sunt denuò faciendæ, nisi paulò ante in priori matrimonio inualido præmissæ essent: secus verò, si multum temporis spatium transiisset. Si quæras, quodnam dicatur longissimum tempus? Doctor reputat trimestre, licet arbitrio prudentis semper relinquendum esse dicit, *lib. 8. disp. 35. nu. 18. 19. & 20.*

22 Quamuis non addatur clausula legitimans prolem in foro externo, tamen proles habita ante matrimonium, vel ex matrimonio irritato instaurato manet legitima quoad omnia in utroque foro. Tamen quando legitimatur nullo inito matrimonio, manet talis quoad spiritualia in utroque foro, nisi sit in locis iurisdictionis temporalis Papæ, explicans se legitimare quoad omnia. Et quando proles suscepta est ex matrimonio irritato malâ fide utriusque cõtracto, legitimatio erit quoad spiritualia tantum in utroque foro, nisi Põtifex dispenset in matrimonij radice, aut in locis suæ temporalis iurisdictionis, at tamen si alter pater erat bonâ fide, quamuis Pontifex non legitimet, erit proles legitima quoad omnia in utroque foro, & quoad omnia in utrumque parentem, sed parens, qui malâ fide, fuit, non gaudebit iure legitimi parentis, *lib. 8. disp. 35. nu. 23.*

23 Clausula dispensationis absque causa concessæ, dum ait, ex quibusdam rationabilibus

bus causis non debet probari, idem de clausula continente contrahētium qualitatem, dum allegatur se esse nobiles, aut ex principalioribus sui oppidi, quando ponitur merè narrando; secus, quando per modum causæ, & conditionis, *lib. 8. disp. 34. nu. 24. & 25.*

Clericus.

1 Percutiens clericum inuentum cum sponsa de futuro, est excommunicatus cum reservatione ad Summum Pontificem; secus dicendum de sponsa de præsentī, etiam nondum cognita, *lib. 1. disp. 1. nu. 6.*

2 Clerici audientes comœdias propter curiositatem, sine periculo ruinæ, non peccant mortaliter, cessante scandalo & contemptu, *lib. 9. disp. 46. nu. 41.*

3 Clericus coniugatus non amittit ipso iurisdictiones datas pro ministerio merè temporali, vel pro re gesta in defensionem. Ecclesiæ, vel quia est aduocatus illius. Idem dicendum, si Pontifex reseruet pensionem alicui eâ lege, ut possit eam retinere, si ad ordinem Militarem transeat, & legitimè professus ineat matrimonium. Secus dicendum de pēsiōne alicui collata, titulo clericali, ut loco beneficij, licet sit constituta sine onere spiritali, nisi aliud constet ex tenore literarum pensionis, *lib. 7. disp. 44. à nu. 2. usque ad 8.*

4 Clericus coniugatus cum vnica, & virgine, deferens tonsuram, & vestes clericales, & seruiēs alicui Ecclesiæ ex deputatione Episcopi,

D

scopi,